

Szanowni Państwo,

Interdyscyplinarność współczesnych badań naukowych w połączeniu z ich daleko posuniętą specjalizacją otwiera nowe możliwości rozwoju przed wszystkimi dziedzinami wiedzy. Pozwala ona dostrzec często zaskakujące aspekty pozornie dobrze znanych zagadnień i stwarza nowe płaszczyzny rozwoju myśli ludzkiej. Uniwersytet Jagielloński od początku swego istnienia był ośrodkiem naukowym, w którym krzyżowały się różne kultury i idee dzięki profesorom i studentom przybywającym tu z całej Europy. Akademia Krakowska została założona 12 maja 1364 r. a jej nazwę zmieniono na Uniwersytet Jagielloński w 1818 r. Akademia była drugim uniwersytetem w Europie Środkowej po uniwersytecie Karola w Pradze. Jubileusz 600-lecia jej odnowienia, przypadający na rok 2000, skłania do refleksji, że było i jest to nie tylko miejsce zgodnego współistnienia i rozwoju różnych nauk, ale także ośrodek kształtowania się wolnych, twórczych umysłów, zdolnych do poszukiwań nowych rozwiązań. To tutaj w latach 1491-95 rozpoczął swoją edukację Mikołaj Kopernik, którego teoria heliocentryczna zrewolucjonizowała wszystkie gałęzie nowożytnej nauki. Tutaj studiował filologię polską i teologię Karol Wojtyła – Ojciec Święty Jan Paweł II.

W 1849 r. z inicjatywy Wincentego Pola powstała w Uniwersytecie Jagiellońskim pierwsza na ziemiach polskich katedra geografii (dziś: Instytut Geografii), ale badania środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza obserwacje i pomiary meteorologiczne były tu wykonywane znacznie wcześniej. Już w XVI w. profesorowie Akademii Krakowskiej prowadzili regularne obserwacje i zapiski pogodowe na stronach kalendarzy astronomicznych, tzw. almanachów i innych efemeryd. W 1792 r. Jan Śniadecki założył w Obserwatorium Astronomicznym UJ jedną z pierwszych na ziemiach polskich stację meteorologiczną, działającą prawie nieprzerwanie do dziś.

W ostatnich latach badania klimatyczne nabrały szczególnego znaczenia społecznego, gospodarczego i politycznego. Obserwowane zmiany klimatu i liczne anomalie pogodowe uświadamiają nam, że mimo postępu technicznego nadal w znacznym stopniu zależy od sił przyrody, a zarazem mamy coraz większy wpływ na system klimatyczny poprzez zmianę składu chemicznego atmosfery i użytkowania ziemi. Współczesne badania klimatyczne z uwagi na ich powiązania z wieloma dziedzinami życia wymagają bardziej niż kiedykolwiek wcześniej podejścia interdyscyplinarnego. Konferencja „Wizerunki i rekonstrukcje pogody i klimatu w ostatnim tysiącleciu”, współorganizowana przez Uniwersytet Jagielloński, stwarza możliwości porównania

wyników badań z różnych krajów i różnych dziedzin nauki, przez co stanowi kontynuację naszych wielowiekowych tradycji twórczej wymiany myśli. Interdyscyplinarność tej konferencji podkreśla także fakt, że organizują ją trzy instytucje o różnych profilach badawczych: Uniwersytet Jagielloński, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Polski Komitet Narodowy przy Prezydium PAN „Międzynarodowy Program Zmiany Globalne Geosfery i Biosfery IGBP-Global Change”. Mam nadzieję, że szczególne miejsce, jakim jest Kraków w roku 2000 przyczynią się do owocnych wyników obrad i wytyczenia nowych możliwości współpracy międzynarodowej.

Prof. dr hab. Franciszek Ziejka
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego

Ladies and Gentlemen,

The interdisciplinary character of the contemporary scientific research together with its high specialisation opens new possibilities of development for all areas of knowledge. It allows seeing often surprising aspects of apparently well known issues and creates new planes of human mind development. Jagiellonian University from its foundation has been a centre of science where different cultures and ideas used to meet, thanks to professors and students coming here from all over Europe. The Cracow Academy was established on 12th May, 1364 and its name was changed to Jagiellonian University in 1818. The Academy was the second university in Central Europe after Charles University in Prague. The 600th anniversary of its refounding, celebrated in the year 2000, brings the reflection that it has been not only a place of peaceable coexistence and development of different branches of science, but also a centre of formation of free and creative minds, able to look for new solutions. It was the Cracow Academy where Nicolaus Copernicus started his education in the years 1491-95 and whose heliocentric theory revolutionised the whole modern science. It was Jagiellonian University where Karol Wojtyła – the Pope John Paul the Second studied Polish philology and theology.

In 1849 thanks to the efforts of Wincenty Pol the first chair of geography in Polish Lands was established in the Jagiellonian University (today: Institute of Geography of the Jagiellonian University), but the environmental research, and especially meteorological observations and measurements, were carried on in Cracow much earlier. Already in the 16th century the professors of the Cracow Academy noted every day the state of weather on the pages of astronomical calendars, so-called *almanachs* or *efemerides*. In 1792 Jan Śniadecki founded in the Astronomical Observatory of Jagiellonian University one of the first meteorological stations in Polish Lands, operating nearly continuously until today.

Recently the climatological research acquired special social, economic and political meaning. Observed climatic changes and numerous weather anomalies remind us that in spite of the technology development we still depend to a large degree on the nature, and at the same time we have increasing impact on the climatic system through the changes of atmosphere's chemical composition and land use. Contemporary climatic research demands more than ever before the interdisciplinary approach due to its connections with numerous domains of life. The Conference "Images and Reconstructions of Weather and Climate over the Last Millennium" (Cracow, 20-22

Sep. 2000), co-organised by the Jagiellonian University, gives opportunity to compare the research results from many countries and different branches of science which continues our tradition of creative ideas exchange. The interdisciplinary character of the Conference is additionally marked with the fact that it is organised by three institutions of different activity and research profiles: Jagiellonian University, Institute of Meteorology and Water Management and Polish National Committee of International Geosphere-Biosphere Programme – Global Change. I do hope that the exceptional place, which is Cracow in the year 2000, will contribute to fruitful results of the discussions and finding new possibilities of international co-operation.

Prof. Franciszek Ziejka
Rector of Jagiellonian University